

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ від 30.08.2021 №36

Освітня програма
Сумського навчально-реабілітаційного центру №1
Сумської міської ради

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
СБНРЦ №1 СМР
Протокол від 30.08.2021 №1

м. Суми

2021 р.

РОЗДІЛ 1. Загальна інформація.

Сумський навчально—реабілітаційний центр №1 Сумської міської ради— це заклад загальної середньої освіти, що забезпечує освіту дітей із складними порушеннями розвитку з особливими освітніми потребами.

СБНРЦ №1 СМР знаходиться у комунальній власності, є юридичною особою, має самостійний баланс, банківські рахунки, печатку, штампи, ідентифікаційний номер.

Засновником закладу освіти є територіальна громада міста Суми в особі Сумської міської ради. Уповноваженим органом засновника з питань освіти є управління освіти і науки Сумської міської ради.

Навчально-реабілітаційний центр у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», Положенням про навчально—реабілітаційний, спеціальними законами, іншими актами законодавства у сфері освіти і науки та міжнародних договорів України, рішеннями Сумської міської ради або уповноваженого нею органу управління освіти та Статутом.

Головною метою закладу освіти є реалізація права на освіту дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку (дітей з вадами слуху, зору, тяжкими системними мовленнєвими порушеннями, тяжкими порушеннями опорно—рухового апарату у поєднанні з розумовою відсталістю, затримкою психічного розвитку), їх інтеграція в суспільство шляхом здійснення комплексних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, здобуття освіти відповідного рівня, розвиток та корекцію порушень; різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості з особливими освітніми потребами, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності.

Головними завданнями навчально—реабілітаційного центру є:

– забезпечення права дітей зі складними порушеннями розвитку на здобуття відповідного рівня дошкільної, початкової освіти відповідно до їх можливостей, здібностей з урахуванням Індивідуальних особливостей розвитку (діти зі складними порушеннями — це діти із тяжкими порушеннями опорно-рухового апарату у поєднанні з порушеннями розумового розвитку чи загальним недорозвитком мовлення; аутизмом, хворобою Дауна, порушеннями інтелектуального розвитку у поєднанні із загальним недорозвитком мовлення);

– забезпечення ранньої соціалізації та підготовки таких дітей до здобуття відповідного рівня освіти шляхом спеціально організованого освітнього процесу в комплексі з психолог-педагогічною, медичною, фізичною, соціальною реабілітацією, корекційно-розвитковою роботою, медичною реабілітацією;

- надання корекційно—реабілітаційних послуг згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини-інваліда;
- забезпечення системного кваліфікованого психолого—медико-педагогічного супроводу дітей з урахуванням стану їх здоров'я, особливостей психофізичного розвитку;
- забезпечення виконання вимог Державних стандартів освіти для дітей з особливими освітніми потребами;
- розвиток природних здібностей і обдарувань, творчого мислення здобувачів освіти, підготовки, формування соціально адаптованої особистості;
- виховання громадянина України;
- виховання в здобувачів освіти поваги до Конституції України, державних символів України, прав та свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, мов національних меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу та інших народів і націй;
- сприяння засвоєнню учнями та вихованцями норм громадянської етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя, початкових трудових умінь і навичок;
- сприяння фізичному і психічному розвитку дітей;
- здійснення соціально—педагогічного патронату: надання психолого—педагогічної допомоги батькам (особам, які їх замінюють) з метою забезпечення їх активної участі в комплексній реабілітації та соціальній адаптації дітей з особливими освітніми потребами.

Структурними підрозділами навчально-реабілітаційного центру є: дошкільне відділення, у складі якого функціонують спеціальні групи денного (п'ятиденного) перебування для дітей віком від 2 до 7 (8) років; спеціальна загальноосвітня школа для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку I ступеня, де передбачено денне перебування учнів.

Освітня програма визначає: загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей; перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовим и лініями; орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення; рекомендовані форми організації освітнього та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Освітній процес у закладі має корекційно-реабілітаційну спрямованість. Завдяки індивідуальному та диференційованому підходу створюються передумови для подолання порушень психофізичного розвитку, засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу, розвитку їх здібностей, подальшої соціалізації та інтеграції. Пріоритетним принципом є комплексна реабілітація

Заклад освіти несе відповідальність перед здобувачами освіти, територіальною громадою міста, суспільством і державою за: безпечні умови освітньої діяльності; дотримання Державних стандартів освіти; дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами; дотримання фінансової дисципліни; прозорість, інформаційну відкритість закладу освіти. Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87, за навчальними планами та програмами продовжать навчання учні 2-го класу, наказ МОН від 26.07.2018 №814 «Про затвердження Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами». Відповідно до типових освітніх програм для дітей з порушенням опорно-рухового апарату, розладами аутистичного спектру в закладі окреслено єдині підходи до планування й організації комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

РОЗДІЛ 2. Опис «моделі» випускника.

Випускником навчально-реабілітаційного центру є особистість з особливими освітніми потребами, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до самореалізації з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

Освітня програма побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

- володіння державною мовою; що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати

свої думки, свідомпєння юзולי мови для спїлквєння та кльтурного самовираження;

- можливість спілкуватися рідною мовою (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- математична компетентність, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- компетентності у галузі природничих наук, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- соціально-трудої компетентності, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудої діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- екологічна компетентність, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційнокомунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- громадянські та соціальні компетентності, що передбачає вміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- основи фінансової грамотності, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітніх програм рекомендується

використовувати внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

2. ПЕРЕЛІК ТА ОРІЄНТОВНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, УКЛАДЕНИХ ЗА ЗМІСТОВИМИ ЛІНІЯМИ

Освітню програму СЗЗСО СШ СМР укладено за сімома основними освітніми галузями.

Освітні галузі	Навчальні предмети
1 клас	
Мовно-літературна	Формування навичок читання та письма
Математична	Математика
Громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна	Я досліджую світ
	Соціально-побутове орієнтування
Технологічна	Трудове навчання
Мистецька	Музичне мистецтво
	Образотворче мистецтво
Технології	Фізична культура
Мистецтво	Основи здоров'я
2 клас	
Мовно-літературна	Українська мова і літературне читання
Математична	Математика
Громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна	Я досліджую світ
Технологічна	Трудове навчання
Мистецька	Образотворче мистецтво
	Музичне мистецтво
Інформатична	Трудове навчання
Фізкультурна	Фізична культура

РОЗДІЛ 3. Цілі та задачі освітнього процесу закладу освіти.

Враховуючи багатoproфiльнiсть корекцiйного закладу для здобувачiв освiти навчально-реабiлітацiйний центр працює над забезпеченням здобуття дiтьми зi складними порушеннями розвитку дошкiльнoї, початкової освiти вiдповiдно до їх можливостей, здiбностей, з урахуванням iндивiдуальних особливостей розвитку шляхом спецiально органiзованого освiтнього процесу в комплексi з корекцiйно-розвитковою роботою, фiзичною та медичною реабiлітацiєю.

Органiзацiя освiтнього процесу в Сумському навчально—реабiлітацiйному центрі №1 Сумської мiської ради здiйснюється згiдно Закону України «Про освiту», «Про повну загальну середню освiту», «Про дошкiльну освiту» та в рамках нормативно—правового забезпечення Нової української школи, положень про навчально-реабiлітацiйний центр, iнших актів, що регулюють забезпечення освiтнього процесу в закладах дошкiльнoї освiти та початкової ШколИ .

Зарахування до навчально-реабiлітацiйного центру дiтей з особливими освiтнiми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку (мають два або бiльше порушення) або дiтей, якi себе не обслуговують i вiдповiдно до iндивiдуальної програми реабiлітацiї дитини з iнвалiднiстю потребують iндивiдуального догляду та супроводу, здiйснюється вiдповiдно до наказу директора, що видається на пiдставi заяви про зарахування одного з батькiв дитини або її законних представникiв чи повнолiтньої особи, поданої особисто, висновку iнклюзивно — ресурсного центру про комплексну психолого-педагогiчну оцiнку розвитку дитини (наказ МОН вiд 01.08.2018 №831, зареєстрований в Мiнiстерствi юстицiї України 16.08. 2018р. за №945/32397, «Про затвердження Порядку зарахування осiб з особливими освiтнiми потребами до спецiальних закладiв освiти, їх вiдрахування, переведення до iншого закладу освiти»).

Повторна комплексна оцiнка проводиться у разi: i переходу дитини з особливими освiтнiми потребами з дошкiльного вiддiлення закладу до шкiльного вiддiлення навчально-реабiлітацiйного центру або в iнший заклад загальної середньої освiти; переведення дитини з навчально-реабiлітацiйного центру до iнклюзивної групи закладу дошкiльнoї освiти або iнклюзивного класу закладу загальної середньої освiти; за рекомендацiєю психолого-педагогiчного консиліуму у разi виявлення актуальних освiтнiх потреб дитини в процесi навчання, наявностi труднощiв у засвоєннi дитиною освiтньої програми або успiхiв у навчаннi.

Вiдповiдно до статтi 55 Закону України «Про освiту» батьки дитини мають право обирати заклад освiти, освiтню програму, вид i форму здобуття освiти вiдповiдного рiвня. Згiдно рекомендацiй Сумського IPЦ учнi 1 класу навчатимуться за типовою освiтньою програмою для 1-х класiв для дiтей з iнтелектуальними порушеннями розроблено вiдповiдно до Закону України «Про освiту», Концепцiї Нової української школи, Державного стандарту початкової освiти, сучасних досягнень спецiальної освiти та Типової освiтньої програми для 1 класу (наказ МОН України вiд 26.07. 2018 р. № 816).

Мовно-літературна галузь.

Основна мета мовно-літературної галузі полягає у формуванні ключової комунікативної компетентності молодшого школяра, яка виявляється у здатності успішно користуватися мовою (всіма видами мовленнєвої діяльності) в процесі спілкування, пізнання навколишнього світу, вирішення життєво важливих завдань.

Метою навчання української мови у початкових класах є забезпечення початкового рівня комунікативної компетентності з урахуванням інтересів і можливостей учнів, формування у них елементарних знань з мови і правопису та відповідних їм умінь, корекція недоліків психофізичного розвитку.

Для досягнення зазначеної мети передбачається вирішення таких завдань:

- створення позитивної мотивації до вивчення української мови;
- формування елементарних навичок і вмінь з усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма), забезпечення їх гармонійного розвитку;
- формування елементарних знань про найважливіші мовні одиниці, необхідні та достатні для формування мовленнєвих навичок і вмінь;
- залучення до національної культури народу, мова якого вивчається;
- сприяння розумовому, моральному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості;
- формування вміння вчитися. У процесі навчання грамоти створюються передумови для мовленнєвого, інтелектуального розвитку, формування морально-естетичних уявлень і понять, збагачення почуттів, виховання потреби у спілкуванні та читанні, що є підґрунтям для повноцінної соціалізації дитини з інтелектуальними порушеннями.

Результати навчання й орієнтовний зміст навчання

Життєва компетентність: Учень/учениця намагається:

- уважно слухати і розуміти звернене мовлення (питання, завдання, інструкції тощо);
- сприймати та розпізнавати звуки довкілля; мовленнєві звуки;
- відповідати на поставлені запитання у межах знайомого мовленнєвого матеріалу, повторювати відповідь за вчителем (залежно від мовленнєвих можливостей учня); — повторювати за вчителем доступні вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвого дихання, сили голосу; — правильно вимовляти звуки (відповідно стану мовленнєвого розвитку);
- слухати та повторювати за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова (відповідно стану мовленнєвого розвитку);
- розрізняти голосні та приголосні звуки;
- співвідносити графічний образ букви з її звучанням;
- сприймати елементи букви та її цілісний графічний образ;
- з допомогою вчителя складати й читати прості складові структури — під контролем учителя дотримується правильної поведінки під час письма;
- правильно тримати ручку (олівець) під контролем учителя;
- повторювати за вчителем (або разом із ним) доступні вправи, спрямовані на розвиток координації рухів кисті і пальців рук;

- малювати та штрихувати олівцем з допомогою вчителя;
- за зразком обводити графічний образ букви;
- сприймати медіапродукти.

Математична галузь-математика

Навчання математиці спрямоване на те, щоб сформувати та розвинути в учнів соціально-адаптивні навички та життєву компетентність, що у свою чергу сприятиме підвищенню рівня їхніх адаптаційних можливостей та самостійності, а саме:

- сформувати в учнів кількісні, просторові та часові уявлення;
- навчити виконувати арифметичні дії;
- ознайомити з найпростішими величинами та одиницями їх вимірювання;
- навчити застосовувати набуті знання й уміння під час розв'язування арифметичних задач;

– сформувати вміння розв'язувати арифметичні задачі;

– креслити прямі лінії, відрізки, будувати прості геометричні фігури, розпізнавати їх властивості. Корекційна спрямованість процесу навчання математики безпосередньо пов'язана з розв'язуванням специфічного завдання

– корекцією та розвитком пізнавальної діяльності, особистісних якостей дитини, формуванням вмінь планувати свою діяльність, здійснювати контроль та самоконтроль, а також вихованням наполегливості, допитливості, терплячості, працьовитості. Саме тому навчання математики повинно мати практичну спрямованість і бути пов'язаним з іншими навчальними предметами, життям, готувати учнів до оволодіння професійно-трудовами знаннями і навичками, вчити використовувати математичні знання в життєвих ситуаціях

Життєва компетентність: Учень/учениця: - проявляє інтерес до уроків математики; - намагається слухати та усвідомлювати вимоги вчителя; - з допомогою вчителя працює з підручником, з зошитом з математики, з наочністю; - намагається усвідомлювати кількісні, просторові та часові уявлення; - з допомогою вчителя рахує, позначає числа цифрами, виконує арифметичні дії додавання та віднімання на предметно-практичній основі в межах програмного матеріалу; - намагається використовувати доступні засоби комунікації, - з допомогою вчителя розпізнає, називає та відрізняє геометричні фігури. - намагається сприймати кількість, простір, величину; - намагається орієнтуватися та працювати в колективі; - намагається користуватися у повсякденному житті прийомом порівняння множин шляхом накладання і прикладання.

Інтегрований курс «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» («Громадянська та історична», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Природничка» освітні галузі).

Метою навчальної програми «Я досліджую світ» є ознайомлення молодших школярів з інтелектуальними порушеннями з навколишнім світом у процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, що охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних

сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі. Досягнення поставленої мети передбачає досягнення таких завдань: - формування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природничого і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, встановлення логічної та часової послідовності подій, оцінка побаченого (почутого), встановлення зв'язків і залежностей в природі і суспільстві, станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, аналіз наслідків ризикованої поведінки, залежності результату від докладених зусиль);

- формування на доступному рівні цілісної природничо-наукової картини світу, яка відображає закони і закономірності природи та місце в ній людини;

- формування практичних умінь і навичок поведінки у природі і соціальному середовищі;

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій;

- розвиток ціннісного ставлення до життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності; - дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадливого використання природних ресурсів;

- розвиток розумових здібностей учнів, їх емоційно-вольової сфери, пізнавальної активності та самостійності, здатності до творчості, самовираження і спілкування.

Вирішення завдань курсу забезпечується відповідними змістовими лініями побудови навчального матеріалу, як освітнього, так і корекційно-розвивального характеру.

Відповідно до корекційно-розвиткової мети, матеріал будується за такими змістовими напрямками:

- Сенсомоторний розвиток: виділяти характерні властивості предметів і об'єктів живої та неживої природи (колір, розмір, смак, температура, вага та ін.); мати уявлення про власні органи відчуття (очі, вуха, шкіра, ніс, язик) за допомогою яких сприймаються властивості та якості навколишнього світу.

- Мовленнєвий розвиток: розповідати про рідний край, Україну; повідомляти про погоду та природу під час спостережень, розповідати про тварини і рослин, господарчу діяльність рідного краю; повідомляти про правила співжиття та взаємодію людей у родині, колективі, суспільстві, про головні історичні події, традиції і звичаї українського народу; висловлювати прохання, бажання, ставити запитання та відповіді.

- Пізнавальний розвиток: спостерігати та розуміти сезонні зміни у житті рослин, тварин та господарчій діяльності людини; здійснювати групування предметів і явищ живої і неживої природи за суттєвими ознаками; здійснювати аналіз, планування, організацію, власне виконання та самоконтроль діяльності

під час проведення практичних робіт у класі, у живому куточку, присадибній ділянці; усвідомлювати неповторність і самоцінність кожної людини; спостерігати традиції і звичаї українського народу; дотримуватись правил поведінки у родині, колективі, суспільстві.

- Особистісний розвиток: позитивно і бережливо ставитись до самого себе, до людей, до природи, до Батьківщини; опанувати навички поведінки у соціальному середовищі і природі.

Життєва компетентність: Учень/учениця - усвідомлює можливості власних органів відчуття, рук та ніг; дотримується правил гігієни; дотримується безпечної поведінки вдома, в школі, на вулиці, у громадських місцях;

- дотримується встановлених правил поведінки у родині, колективі, суспільстві; розрізняє позитивні та негативні риси характеру людини; виявляє готовність наслідувати моральні якості та позитивні риси характеру у повсякденному житті;

- розрізняє рукотворні та природні об'єкти; використовує знання про особливості будови та життєдіяльності живих організмів у повсякденному житті; - використовує знання про будову, особливості предметів неживої природи у повсякденному житті;

- підбирає власний одяг у відповідності до погоди; - дотримується елементарних правил поведінки у природі.

З огляду на особливості навчально-пізнавальної діяльності дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та рекомендацій Сумського ІРЦ учні 2-го класу для дітей зазначеної категорії навчатимуться за типовою освітньою програмою початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2019 №917.

На основі вище вказаних навчальних планів в СНРЦ №1 СМР на 2021/2022 навчальний рік укладено навчальний план з конкретизацією варіативної складової з урахуванням індивідуальних освітніх потреб учнів з особливостями розвитку. Повноцінність освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових навчального плану.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати учитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а

також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Особливістю Нової української школи є зміна акцентів у меті навчання, де головним має стати учень, який навчається, а не предмет, якому його навчають. Таке навчання передбачає не лише опанування учнем академічних знань, а й так званих соціальних компетентностей (уміння працювати в команді, вирішувати складні проблеми, пропонувати нові ідеї тощо) для забезпечення подальшої інтеграції в суспільство.

Вільному розвитку творчої особистості дитини сприятиме організація освітнього середовища в класі, яке має заохочувати дітей до самовизначення і сприятиме розвитку їхніх можливостей. Нове освітнє середовище має бути мобільним, легко трансформуватися для колективної, групової роботи. Крім того, усі навчальні об'єкти, якими безпечно мають можливість користуватися учні, повинні бути у вільному доступі.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1, 2 класах — 35 хвилин. Розподіл годин фіксується у календарному плані вчителя, який погоджується директором закладу освіти. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета.

Для дітей з інтелектуальними порушеннями — за Типовою освітньою програмою, розробленою колективом авторів: Чеботарьова О.В. (пояснювальна записка, Трудове навчання); Блеч Г.О. Ярмола Н.А. (Навчання грамоти); Гладченко І.В., Корольок Н.І. (Математика); Дмитрієва І.В. (Мистецтво, Образотворче мистецтво); Трикоз С.В. (Я досліджую світ); Бобренко І.В. (Фізична культура); Гладченко І.В., Гломозда І.В., Чухліб О.А. (Музичне мистецтво).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах I ступеня. Навчальні плани даної категорії дітей дають цілісне уявлення про зміст і структуру першого та другого рівнів освіти, встановлюють погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальні плани для дітей із затримкою психічного розвитку та з порушеннями інтелектуального розвитку містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну, в якій передбачено додаткові години на курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Інваріантна складова навчальних планів для дітей з особливими потребами включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

Цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності: розвиток сенсорно-перцептивної діяльності та формування еталонних уявлень; формування мисленнєвої діяльності у взаємозв'язку з мовленнєвим розвитком; розвиток розумових здібностей шляхом опанування дій заміщення та наоиноного моделювання в різних видах діяльності (навчальна, предметно-практична), розвиток творчих здібностей.

Формування навчальної та предметно-практичної діяльності (мотиваційного. Орієнтовно-операційного і регуляційного компонентів): цілеспрямоване формування навчальної діяльності: вміння програмувати, контролювати, регулювати й оцінювати результати виконання завдань; всебічний розвиток предметно-практичної діяльності.

Корекційний розвиток емоційно-вольової сфери: формування здатності до вольових зусиль, довільної регуляції поведінки; подолання вже сформованих негативних якостей особистості; попередження й усунення афективних, негативних відхилень у поведінці.

Розвиток мовлення. Розвиток усного мовлення шляхом корекції порушень звуковимови, одночасно з формуванням фонематичних процесів; розвиток лексики й граматичного ладу мовлення; розширення активного та пасивного словникового запасу, уявлень про довкілля у процесі мовленнєвої й пізнавальної діяльності; формування управління й узгодження слів у реченні, зв'язного мовлення; ініціацію контакту, взаємодію та підтримування спілкування зі значущими дорослими та однолітками. Формування писемного мовлення у процесі: розвитку фонематичного, складового аналізу й синтезу; становлення синтетичних прийомів поскладового читання; формування мотивації оволодіння графічним зображенням букв й розвиток смислового програмування письмового висловлювання; формування мовних операцій.

Розвиток психомоторики. Формування рухових вмінь та навичок; розвиток координації рухів, спритності, сили, витривалості; розвиток відчуття ритму; розвиток правильної постави, ходи, грації, рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; розвиток моторних функцій і дихання.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, ритміка, корекція розвитку.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

РОЗДІЛ 4. Навчальний план та його обґрунтування.

Основним документом, що регулює освітньо-виховний процес у школі, є навчальний план, складений на основі Типових освітніх програм, розроблених та затверджених Міністерством освіти і науки України, із конкретизацією варіативної частини.

Зміст навчального плану є механізмом реалізації змісту освіти дітей з особливими освітніми потребами та одним із засобів формування «моделі» випускника кожного ступеня навчання.

Мережа класів та контингент учнів початкової школи у 2021/2022 навчальному році орієнтовно становить 2 класи: 1 клас - 7 учнів, 2 клас — 6 учнів та 2 виховні групи. Всього — 13 учнів. Ліцензований обсяг закладу освіти становить 14 учнів.

У 2021/2022 навчальному році школа І ступеня працює за п'ятиденним робочим тижнем. Початок уроків о 8.50. У спеціальній школі працюватиме 2 виховні групи для 1, 2 класів — з 13.00 до 18.00. Режим роботи спеціальної школи І ступеня розроблений у відповідності Державним санітарним нормам та правилам «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку та навчально реабілітаційних центрів» затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 N 144, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.03.2013р. №410/22942.

Навчальний план спеціальної школи І ступеня сформований на основі наказів МОН України від 26.07.2018 №814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами», від 16.08.2018 року № 917 «Про внесення змін у додатки до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814», таблиця 1.

Таблиця 1

З/М	Клас	Програма	Навчальний план
	1 клас	Навчальні програми для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх закладів для розумово відсталих дітей	Навчальний план початкової освіти для дітей з аутичними порушеннями тяжкого ступеня; інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступеня затвердженого наказом МОН

			України від 26.07.2018 № 814 (таблиця 16 до Типової освітньої програми).
	2 клас	Навчальні програми для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх закладів для розумово відсталих дітей	Навчальний план початкової освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушенням опорно-рухового апарату в поєднанні з інтелектуальними порушеннями), затвердженого наказом МОН України від 26.07.2018 № 814 (таблиця 15 до Типової освітньої програми).

Навчальні плани 1,2 класів складені з урахуванням фактичного матеріально — технічного та кадрового забезпечення освітнього процесу та відповідають вимогам функціонування початкової школи для дітей з особливими освітніми потребами. Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 року N 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах».

Учні 1 класу навчатимуться за Навчальним планом початкової освіти для дітей з аутичними порушеннями тяжкого ступеня; інтелектуальними порушеннями помірного та тяжкого ступеня дітей із складними порушеннями розвитку, затвердженого наказом МОН України від 26.07.2018 N 814, (таблиця 16 до Типової освітньої програми).

Учні 2 класу навчатимуться за Навчальним планом початкової освіти дітей із складними порушеннями розвитку з порушенням опорно-рухового апарату в поєднанні з інтелектуальними порушеннями), затвердженого наказом МОН України від 26.07.2018 N 814 (таблиця 15 до Типової освітньої програми).

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, спеціальна початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, розвитку пізнавальної діяльності, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми педагогами використовуватимуться внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, які сприятимуть цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень матимуть диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добиратиметься індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей.

У навчальному плані для 1, 2 класів на підставі Типового навчального плану здійснена часткова інтеграція різних освітніх галузей. У процесі інтеграції кількість навчальних годин, передбачених на вивчення кожної освітньої галузі, перерозподіляється таким чином, що їх сумарне значення не зменшується. У початковому плані закладу освіти «Громадянська та історична», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Природнича» освітні галузі представлені інтегрованим курсом «Я досліджую світ». Зазначені освітні галузі реалізуються в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Таким чином, для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучатимуться навчальні результати з інших освітніх галузей.

Навчальний план містить інваріантну складову (у тому числі й корекційно — розвиткову роботу) та варіативну, в якій передбачено додаткові години на освітні галузі, індивідуальні консультації та групові заняття. Години з фізичної культури та корекційно — розвивальних занять не враховуються при визначенні гранично — допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчального плану сформована закладом освіти з урахуванням індивідуальних освітніх потреб дітей з особливими освітніми потребами і використовуватиметься на підсилення інваріантної складової освітньої галузі у 1 класі «Мовно-літературної» - 2 години, «Математичної» - 1 година та проведенням індивідуальних занять 2 години; у 2 класі «Мовно-літературної» - 2 години, «Математичної» - 2 година та проведенням індивідуальних занять 3 години (таблиця 2).

Варіативна складова передбачає проведення корекційно-розвиткової роботи. Напрями роботи та відповідне їй змістове наповнення визначаються з урахуванням особливостей психофізичного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку. Години корекційно-розвиткових занять сплановано відповідно до навчальних планів. Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Розподіл годин варіативної складової реалізовано через індивідуальні та групові заняття (таблиця 2).

Таблиця 2

Проведення індивідуальних та групових занять.

Клас	Предмет	Кількість годин	Програма
1 клас	Формування навичок читання та письма	2	Типова освітня програма для учнів 1-го класу з інтелектуальними порушеннями
	Формування елементарних математичних уявлень	1	Типова освітня програма для учнів 1-го класу з інтелектуальними порушеннями
2 клас	Українська мова та літературне читання	1	Типова освітня програма для учнів 2-го класу з інтелектуальними порушеннями
	Математика	2	Типова освітня програма для учнів 2-го класу з інтелектуальними порушеннями

Зміст корекційно — розвивальних занять спрямований на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів спеціальної школи і реалізується через: “Соціально-побутове орієнтування”, “Лікувальна фізкультура”, “Корекція розвитку”, “Ритміка”, «Логопедичні заняття», «Психомоторний та сенсорний розвиток», «Альтернативну комунікацію» та індивідуальну роботу.

Спеціальні корекційні заняття безпосередньо спрямовуються на корекцію порушень розвитку дитини, а саме: ЛФК- фізичного розвитку, корекції вад мовлення та розвитку мовлення. Корекційні заняття здійснюються в позаурочний час і регламентуються окремим розкладом.

Заняття з ЛФК проводяться групами та індивідуально вчителем ЛФК за спеціально розробленими програмами, індивідуальними комплексами з урахуванням форм ступеня важкості захворювання дітей.

З учнями, які мають мовленнєві вади проводяться індивідуальні або групові заняття з розвитку мовлення. Групи комплектуються з урахуванням мовленнєвих порушень (2-4 учні). З учнями, які мають складні порушення мови, проводяться індивідуальні заняття. Тривалість занять 35 хвилин(1, 2 класи).

Навчальні плани зорієнтовані на роботу спеціальної школи за 5-денним навчальними тижнем.

Навчальний план
1 класу початкової освіти для дітей з аутичними порушеннями
тяжкого ступеня, інтелектуальними порушеннями помірного та важкого
ступенів відповідно додатку 16 до Типової освітньої програми наказу
Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 №814

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
Мовно-літературна	Формування навичок читання та письма	4+1
Математична	Формування елементарних математичних уявлень	2+2
Природнича	Я досліджую світ	5
Соціальна і здоров'язбережувальна на Громадянська та історична	Соціально-побутове орієнтування	
Технологічна	Предметно-практичне навчання	2
Інформатична		
Мистецька	Розвиток художньо-естетичних навичок	2
Фізкультура	Адаптивна фізична культура	3
Разом		14 +1+2+3
Корекційно — розвиткова робота	Психомоторний та сенсорний розвиток	3
	Логопедичні заняття	2
	Ритміка	1
	Альтернативна комунікація	2
Разом		8
	Індивідуальна робота:	
Додаткові години на предмети інваріативної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	Формування навичок читання та письма	2
	Формування елементарних математичних уявлень	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня (без корекційно — розвиткових занять)		20

Навчальний план

2 класу початкової освіти для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушенням опорно-рухового апарату в поєднанні з інтелектуальними порушеннями) відповідно додатку 15 до Типової освітньої програми наказу Міністерства освіти і науки України від **26.07.2018 №814**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Бількість годин на тиждень у класах
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	4+2
Математична	Математика	2+2
Природнича	Я досліджую світ	4
Соціальна і здоров'язберезувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна	Предметно-практичне навчання	2
Інформатична		
Мистецька	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультура	Адаптивна фізична культура	3
Разом		14 +3+2+2
Корекційно – розвиткові заняття	Корекція розвитку	4
	Лікувальна фізкультура	2
	Соціально-побутове орієнтування	2
Разом		8
	Індивідуальна робота	
Додаткові години на предмети інваріативної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття	Українська мова та літературне читання	1
	Математика	2

Гранично допустиме тижневе навантаження на учня (без корекційно — розвиткових занять)		21
---	--	----

Інваріантна складова навчальних планів для СЗЗСО СШ СМР обов'язково включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти, а саме:

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей

з інтелектуальними порушеннями помірного та тяжкого ступенів

Мета: формування навичок життєдіяльності в соціальному середовищі. Досягнення цієї мети забезпечується розв'язанням наступних завдань:

1. Соціальна адаптація дітей;
 2. Корекція порушень розвитку;
 3. Загальний фізичний розвиток у відповідності з їх можливостями.
- Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: психомоторний та сенсорний розвиток, логопедичні заняття, ритміка.
- роботі з цією категорією дітей важливо приділяти увагу формуванню у них певного обсягу знань, адекватність поведінки та вміння діяти у конкретних життєвих ситуаціях.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з інтелектуальними порушеннями, які мають розлади аутичного спектра

Мета - психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень у дітей з розладами аутичного спектра.

Напрями корекційно-розвиткової роботи та завдання, реалізація яких в умовах мікрогрупи сприяє досягненню мети:

1. Розвиток психомоторики (гармонізувати психофізіологічний статус; збагачувати руховий репертуар; тренувати психомоторні функції та

- властивості (координованість, статична і динамічна рівновага, спритність, витривалість).
2. Сенсорний розвиток, сенсорна інтеграція (розвивати моторну імітацію, збагачувати чуттєвий досвід, формувати полісенсорне сприймання, коригувати сенсорну гіперчутливість, розвивати відчуття ритму, (структурування середовища і діяльності), розвивати дрібну моторику та зорово-моторну координацію).
 3. Соціально-комунікативний розвиток (розвивати здатність виконувати соціальні норми та правила поведінки, підпорядковуватися інструкціям, формувати комунікативні вміння, у тому числі невербальні, стимулювати розвиток мовлення (активний та пасивний словниковий запас), формувати соціально-побутові навички).

Варіативна складова навчального плану сформована відповідно до типу навчального закладу, запитів учнів, якісного складу педагогічних кадрів, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення. Години варіативної складової передбачено на збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової та факультативу.

Враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, конкретизовано варіативну складову робочого плану, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, індивідуальні, групові та факультативні заняття.

Години варіативної складової використовуються на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової:

РОЗДІЛ 5. Особливості організації освітнього процесу.

Структура навчального року (за чвертями, семестрами), тривалість навчального тижня, дня, занять, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу, режим роботи встановлюється закладом освіти у межах часу, що передбачений освітньою програмою.

Навчально-реабілітаційний центр здійснює освітній процес в одну зміну за п'ятиденним робочим тижнем, вихідні дні — субота і неділя. Навчальний рік розпочинається у День знань — 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня наступного року.

Структура навчального року в навчально-реабілітаційному центрі на 2021/2022 навчальний рік:

I чверть - з 1 вересня по 22 жовтня 2021 року, II чверть — з 1 листопада по 24 грудня 2021 року, III чверть — з 10 січня по 18 березня 2022 року, IV чверть з 28 березня по 07 червня 2022 року. Навчальні заняття триватимуть з 01.09.2021 по 07.06.2022 року.

Впродовж навчального року для учнів проводяться канікули: осінні з 23 жовтня по 31 жовтня 2021 року, зимові з 25 грудня 2021 року по 09 січня 2022 року, весняні з 19 березня по 27 березня 2022 року. Тривалість канікул протягом навчального року повинна становити не менше як 30 календарних днів.

Тривалість уроків у 1, 2 класах- 35 хвилин. На кожному уроці після 10- 20-ти хвилин занять проводитиметься п'ятихвилинна фізкультурна пауза з використанням лікувально — корегуючих вправ.

Тривалість канікул протягом навчального року повинна становити не менше як 30 календарних днів.

В закладі освіти створюються групи продовженого дня, укомплектовані зі здобувачів освіти одного класу. Зарахування до груп продовженого дня і відрахування здобувачів освіти із них здійснює В закладі освіти створюються групи продовженого дня, укомплектовані зі здобувачів освіти одного класу. Зарахування до груп продовженого дня і відрахування здобувачів освіти із них здійснюється наказом керівника закладу освіти на підставі заяв батьків та осіб, які їх замінюють.

Режим роботи групи продовженого дня розробляється відповідно до Державних санітарних правил і норм улаштування, утримання закладів освіти та організації освітнього процесу, ухвалюється педагогічною радою і затверджується директором закладу освіти.

Зараховуються до учні до групи продовженого дня наказом керівника закладу освіти на підставі заяв батьків та осіб, які їх замінюють.

Тривалість перебування учнів у групі продовженого дня становить п'ять годин на день, а за наявності відповідної заяви батьків або осіб, які їх замінюють, може зменшуватись.

Відповідальність за збереження навчального обладнання покладається на вихователя та інших педагогічних працівників групи продовженого дня.

План роботи вихователя групи продовженого дня погоджується із заступником директора і затверджується директором.

Тривалість канікул протягом навчального року повинна становити не менше як 30 календарних днів.

органом управління освіти та територіальними установами Держпродспоживслужби України.

Крім різних форм обов'язкових навчальних, корекційних та реабілітаційних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові, позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом та планом виховної роботи і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та вихованців та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдарувань.

Облік навчальних досягнень учнів протягом навчального року здійснюється у класних журналах, інструкції про ведення яких затверджуються МОН України. Результати навчальної діяльності за рік заносяться до особових справ учнів.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів 1,2 класів здійснюються на суб скт-суб сктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуватиме для здобувачів освіти формувального характеру. Контроль спрямовуватиметься на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні та не передбачатиме порівняння із досягненнями інших і не підлягатиме статистичному обліку.

Впродовж навчання в початковій школі учні навчатимуться способам самоконтролю, що сприятиме вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення учнів у 1, 2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню. Формувальне оцінювання відстежуватиметься у свідоцтві досягнень для учнів 1, 2 класів, з метою: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання.

РОЗДІЛ 6. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми.

На рівні школи розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний “продукт” діяльності школи відповідає ідеальній “моделі” випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є: кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) — не менше 150 годин протягом 5 років, атестація — 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, ковчингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання — протягом року); навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально—методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи — 2 рази на рік); матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників — 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-загальнюючий контроль — за потребою); моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета — 1 раз на 5 років, циклу предметів — за потребою, освітньої галузі — 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета — на кожному уроці), тематичне — в кінці кожної теми, семестрове — в кінці кожного семестру, річне — в кінці року, державна підсумкова атестація — в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання — в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня — протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях — протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях — протягом навчального року).

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу школи;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища школи;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.

РОЗДІЛ 7. Процеси розвитку, виховання і соціалізації здобувачів освіти.

Виховна діяльність у закладі є невід’ємною складовою усього освітнього процесу і орієнтується на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Цілі виховного процесу в закладі визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, Концепції національно-патріотичного виховання, інших нормативно-правових актах.

Виховання майбутнього громадянина, позитивних рис характеру та чеснот у дітей з особливими освітніми потребами здійснюється наскрізний досвід та зміст освіти під час проведення уроків, у процесі позаурочної та позашкільної роботи.

Тематика виховних заходів зорієнтована на проблематику життєвого становлення, самовизначення в різноманітних ситуаціях, на питаннях побудови життєвих програм, планів, на визначення стратегії життя, життєвих перспектив, культури життя, мистецтва життя, стилю та успіху життя.

Формами організації освітнього процесу є виховні години, уявні подорожі, інсценізування літературних творів, інтерактивні заняття.

Дієвими є моделювання різноманітних ігрових форм і методів, які повинні виховувати в учнів переконання, формувати навички та вміння протистояти негативним явищам у суспільстві. Це рольові ігри, програвання ситуацій, використання малюнків, різноманітні тренінги, робота в малих групах.

Позакласна робота в закладі включає спортивні заходи, конкурси, свята, дні здоров’я. Необхідною умовою виховання активної життєвої позиції вихованця закладу, формування життєвих компетентностей є діяльнісна спрямованість освітнього процесу, яка передбачає постійне включення школярів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово—інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації. При формуванні активної життєвої позиції дитини з ООП, її духовного, соціального і фізичного розвитку беруться до уваги наскрізні лінії:

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності, логічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомленості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через різноманітні заходи з метою ціннісного ставлення особистості дитини з особливими освітніми потребами до природи.</p> <p>Форми роботи: ігри, бесіди, тематичні тижні, конкурси, екологічні проекти, практичні години, екскурсії, прогулянки сприяють розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Формування відповідального члена громади і суспільства, ще раз розуміє принципи і механізми функціонування суспільства.</p> <p>Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, робота в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Заходи щодо реалізації наскрізної лінії «Здоров'я та безпека» спрямовані на вирішення проблем пов'язаних з саморегуляцією поведінки у діяльності та спілкуванні, використання вільного часу з урахуванням можливостей і потреб, допомагають дітям з особливими освітніми потребам зробити пошук оптимальних методів вирішення і</p>

розв'язування задач, мотивувати бажання вести здоровий спосіб життя.

Форми роботи: інтерактивні тренінгові, корекційні заняття, акції, психологічні практикуми, Дні здоров'я, годин зустрічі з лікарями тощо.

Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння дітьми з особливими освітніми потребами практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Підприємливість і
фінансова
грамотність

Метою діяльності є допомогти дітям з особливими освітніми потребами навчитися розв'язувати практичні завдання щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Національно-патріотичне виховання є складовою освітнього процесу закладу, головною метою якого є набуття учнями соціального досвіду, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування особистісних рис громадянина Української держави, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, інтелектуальної, правової, трудової, екологічної культури. Заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання внесені до плану роботи закладу та до виховних планів класних керівників, вихователів ГПД. Традиційними у закладі є Місячник національно-патріотичного виховання (жовтень), заходи до Дня пам'яті жертв голодоморів (листопад), до Дня захисника Вітчизни (жовтень), Дня Соборності України (січень), уроки мужності, народознавчі години, виховні години, приурочені періоду державотворення України.

Одним із важливих завдань закладу є виховання свідомого ставлення у вихованців до власного здоров'я та здоров'я інших як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, сбереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів.

Також виховній діяльності акцентується увага на формування правової свідомості учнів, яка формується на основі не тільки законів, а й поглядів, почуттів, переконань, які були і залишаються найвищими духовними цінностями українського народу.

Календарне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарних планів та поурочних планів-конспектів **є індивідуальною сферою вчителя.**

Автономія вчителя має бути забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Вчитель має право на вільний вибір освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників.

Отже, вчитель має право самостійно переносити теми уроків, відповідно до засвоєння учнями навчального матеріалу, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.